Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Kvalita sociální práce v souvislosti s uskutečňováním profesních hodnot

Mgr. Monika Flídrová

Cíle

1) uvést do problematiky
   hledání identity sociální práce
2) představit některá již definovaná
   východiska krize identity
3) shrnout **roli profesních hodnot**
   při utváření identity sociální práce
4) formulovat **profesní hodnoty sociální práce**
   a jejich problematiku
5) **reflektovat typy soc. pracovníků v kontextu uskutečňovaných profesních hodnot**

Proč
zakládat praxi
sociálních pracovníků
na profesních hodnotách?

KVALITA sociální práce v souvislosti s uskutečňováním profesních hodnot

1. Identita sociální práce

KVALITA x IDENTITA

- 20. a 60. léta (u nás 80. léta) – profesionalizace a zpochybňování profesionality sociální práce
- ZNAKY PROFESE: (teorie a metody, profesní autorita, hodnoty a kodex, důležitost a nezastupitelnost, profesní kultura)

„Jsem sociální pracovník.“

- Kdo jsem?
- Jaké mám poslání?
- Co je mými cíli?
- Jaké mám plány, jak dosáhnout cílů? (metody)
- Jaký to má význam, smysl?
- Jaké jsou moje hodnoty, principy?
- Co budu vytvářet?
- …

Utváření profesní identity je neustálý proces,

který se mění ve vztahu k potřebám společnosti,
k vnímání „znamení času“,
k stanoveným cílům, hodnotám,

v souvislosti s dosavadní filosofií oboru,
zkušenostmi a sociální politikou státu.

Krize profesní identity

- postmoderna
- historicko-kulturní kontext
- různorodost oboru (cílové skupiny aj.)
- pluralismus teorií, metod
- nedostatečná kvalifikace pracovníků
- lidský faktor (střet osobního s profesním)
- SP jako systém dávek a služeb
- pluralismus hodnot
- politická nestabilita
- nedostatečné propojení uvnitř profese
- procesuální charakter identity

2. Východiska z krize

- BUDOUCNOST:
  společné cíle, vytváření programů
- PŘÍTOMNOST:
  společné normy, zákony, metody
- MINULOST:
  společné hodnoty, reflexe zkušeností

SP založená na hodnotách

- Co je to „hodnota“?

  Hodnota je univerzální, implicitní nebo explicitní, individuální a skupinová představa ideálu, která vychází z antropologického pojetí člověka, tj. aktuálně z vědomí lidské jedinečnosti ve světě. Opakem hodnoty je „nehodnota“, která je v rozporu s lidskou přirozeností.

- Jakými hodnotami se máme řídit?
- Doporučení IFSW
- Lidská práva jako hodnota?

3. Vliv hodnot na profesní kvalitu

- Stabilita profese (pevný základ, vystavěná struktura – hodnoty, principy, normy, cíle)

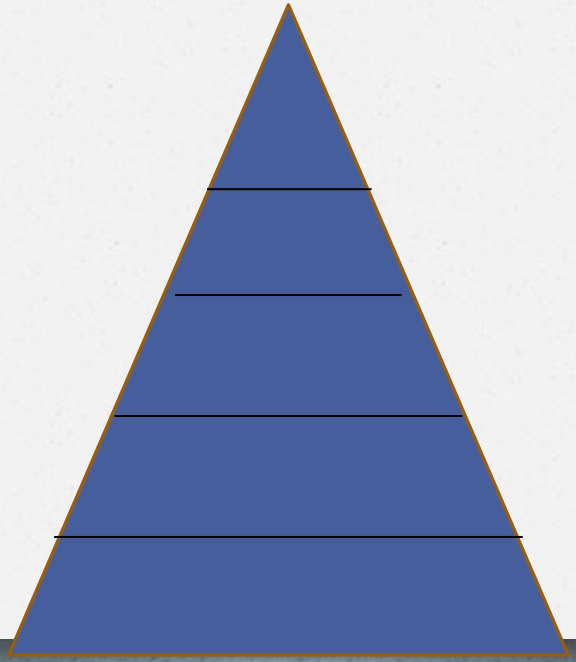

- … určují povahu profese
- … dávají profesi SMYSL.
- … profese není redukována na jednání na základě čistě osobní motivace, filantropie, podle vnitřních zájmů..
- … ovlivňují jednání soc. pracovníka, řídí ho.
- … legitimují pravidla a normy (zrcadlí ideál profese).
- … stanovují cíle profese.
- … určují vztah mezi pracovníkem a klientem, kolegy, společností.
- … podporují růst pracovníka, klienta, umožňují sebehodnocení (reflexi)

4. Profesní hodnoty

- Důstojnost, úcta
- Sociální spravedlnost
- Profesionalita
- Svoboda (sebedeterminace)
- Komplexnost a partnerství
- Walfare (dobrý život, kvalita života)

5. Reflexe typů sociálních pracovníků podle L. Musila

Administrativní typ – stereotyp vede k nekomplexnímu řešení případu, často nepodporování seberealizace (svobody)

Filantropický typ - mnohdy spojeno se syndromem pomocníka (degradace hodnoty důstojnosti, svobody, spravedlnosti , nepodpořena subsidiarita aj.)

Profesionální typ – přehlížení jednoduchých řešení

(Aktivistický typ) – S. Banks – nedostatečné naslouchání, nepodporuje sebedeterminaci aj.

Aplikace hodnot do praxe

- definování hodnot
- propojenost cílů s hodnotami
- seznámení s hodnotami (transparentnost)
- strategie aplikace hodnot
- reflexe jednání, kvality

Výběr literatury k tématu

- BANKS, S. **Ethics and Values in Social Work.** New York: Palgrave, 2001.
- CAKIRPALOGLU, P. **Psychologie hodnot.** Olomouc: Votobia, 2004.
- ELICHOVÁ, M. **Sociální práce: aktuální otázky**. Praha: Grada, 2017.
- ELICHOVÁ, M. **Pojetí kvality sociální práce: sborník z konference Pojetí sociální práce v souvislosti se sebedefinováním sociálního pracovníka a jeho pomáhající profese.** České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2015.
- KAPPL, M. a kol. **Etika sociální práce.** Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2010.
- MUSIL, L. **„Ráda bych Vám pomohla, ale…“ Dilemata práce s klienty v organizacích.** Brno: Marek Zeman, 2004.
- MUSIL, L. **Identita oboru / profese sociální práce.** In MATOUŠEK, O. a kol. **Encyklopedie sociální práce.** Praha: Portál, 2013.
- NEČASOVÁ, M. **Profesní etika.** In MATOUŠEK, O. a kol. **Metody a řízení sociální práce.** Praha: Portál, 2013.
- REAMER, F. G. **Social work values and ethics.** New York: Columbia University Press, 1999.
- RŮŽIČKOVÁ, D., MUSIL, L. **Hledají sociální pracovníci kolektivní identitu?** *Sociální práce / Sociálna práca,* 2009, roč. 9, č. 3, s. 79–92.

Výběr literatury k tématu

- **Role hodnot v identitě sociální práce.** *Sociální práce / Sociálna práca, 2/2014.*
- **Problematika aplikace profesních hodnot v sociální práci.** *Caritas et veritas,* 2/2015.
- **Sociální práce jako práce řízená profesními hodnotami.** In ELICHOVÁ, M. Pojetí kvality sociální práce: sborník z konference Pojetí sociální práce v souvislosti se sebedefinováním sociálního pracovníka a jeho pomáhající profese. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2015.
- **Návrat ke klientovi: k současnému hledání smyslu sociální práce.** *Caritas et veritas,* 1/2015.